
NEDERLANDSE TAAL- EN CULTUURPOLITIEK

NEDERLANDSE TAAL EN CULTUUR IN HET BUITENLAND

De geschiedenis van de Vlaamse Beweging in Engelse vertaling

Voor het eerst vinden we een reeks van maar liefst 69 documenten afkomstig uit twee eeuwen geschiedenis van de Vlaamse Beweging in een Engelse vertaling. De korte inleiding van Lode Wils verschaft een historische achtergrond, waarbij regelmatig naar de opgenomen teksten wordt verwezen.

De keuze van de teksten is breed en omvat politieke, culturele, sociale en economische facetten van de Vlaamse Beweging. Zij laten tegenstellingen en spanningen zien tussen zowel de Vlaamse en Waalse gemeenschap, als tussen Vlaanderen en België. En al zien we hoe telkens gepoogd werd en wordt om de conflicten op democratische wijze tot een oplossing te brengen, we zien ook hoe de taalstrijd alle terreinen van het leven in deze politieke gemeenschap steeds diepgaander ging beïnvloeden en nog zodanig beïnvloedt, dat alleen federalisering van België nog uitkomst lijkt te bieden.

De vertalingen van de Nederlandse teksten zijn door verscheidene vertalers verzorgd. Vaak zijn het knappe staaltjes van vertaal-kunst, zoals Hermans' vertaling

van J.F. Willems' *Ode aan de Belgen* (1818), evenals de oorspronkelijke tekst keurig op rijm.

Een fraai staaltje van onderschatting van de taalproblematiek is de openingstekst van James Shaw, die in zijn *Sketches of the Austrian Netherlands* (1786) schreef, dat het over een eeuw wel zeer onwaarschijnlijk zou zijn dat er in dit gebied, Vlaanderen, nog een andere taal dan het Frans gesproken zou worden. Juist een eeuw later waren de eerste taalwetten voor het onderwijs aangevaard en twee eeuwen later nadert het federaliseringsproces van de Belgische staat vanwege de taalverschillen zijn voltooiing.

Tal van vertrouwde namen komen we tegen als leverancier voor een fragment. We noemen chronologisch J. Verlooy, J.F. Willems, J. Vuylsteke, E. Coremans, J. MacLeod, A. Vermeylen, F. van Cauwelaert, C. Verschaeve, L. Dosfel, H.J. Elias, J. Kuypers, H. Fayat, M. van Haegendoren, Manu Ruys en Gaston Geens. Meer algemene stukken als fragmenten uit de Petitie van 1840, de Grievenscommissie van 1856, het Waalse verzet tegen de tweetaligheid in Vlaanderen (1886), een pleidooi voor het ABN, de onafhankelijkheidsverklaring van de Raad van Vlaanderen uit 1917, de bisschoppelijke verklaringen uit 1925, een aanklacht tegen het taalgebruik uit 1946, veel over het federaliseringsproces van 1953 tot heden en bijdragen over de sociaal-economische structuur van Vlaanderen

(bijdragen van Guido de Clercq en Chris Vandenbroeke) wisselen de meer persoonsgebonden fragmenten af.

De annotatie van de fragmenten is in handen van Louis Vos, al kunnen we ons niet voorstellen dat hij verantwoordelijk is voor de noot op p. 72 waar verwezen wordt naar een brief van Rogier uit 1832 aan Palmerston. Het is te bekend dat deze brief een canard is. Al met al een zeer verzorgde uitgave die zeker in een behoefte zal voorzien. Allerwege is er belangstelling voor het nationalisme en een collectie documenten uit een land waar de vorming van een „staatsnatie” mislukt is en taalnationalisme ten grondslag ligt aan een federaliseringsproces maakt de uitgave alleen maar belangwekkender. Dit geldt te meer daar een gelijksoortige collectie documenten, zoals te vinden in deel 15 van *Twintig Eeuwen Vlaanderen* slechts tot het begin van de jaren zeventig loopt en vrijwel niets over de federalisering bevat. Misschien valt een uitgave in het Nederlands te overwegen.

Pieter van Hees

The Flemish Movement. A Documentary History 1780-1990, edited by Theo Hermans, co-editors Louis Vos, Lode Wils, The Athlone Press, London / Atlantic Highlands (NJ), 1992, 476 p.

Het buitenland en wij

Het Zentrum für Niederlande-Studien in Münster is gestart met een nieuwe reeks publikaties waar-